

Feike Salverda en Lex Runderkamp in 'Gouden Bergen': niet onbehoorlijk gehandeld.
Foto Bert Nienhuis

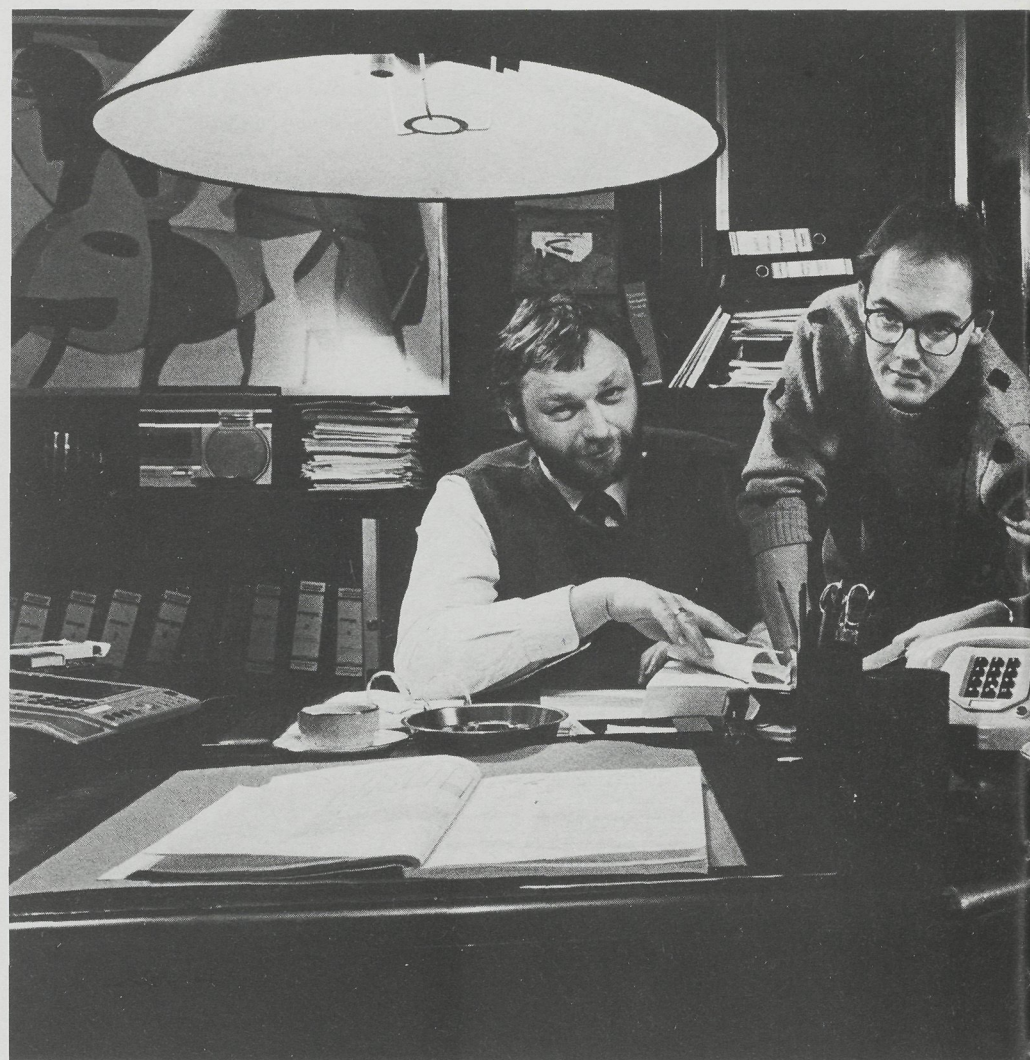
over wat wel en wat niet is toegestaan. Op geen enkele plaats ligt officieel vastgelegd wat journalisten zoal mogen. De burgerlijke rechter kan wel te rade gaan bij andere rechtsregels, zoals het onrechtmatige daadsartikel, om een journalistieke wanactie af te straffen. En de Raad beschikt inmiddels over voldoende 'ongeschreven recht' om wel-overwogen uitspraken te doen. Een gedragscode voor journalisten bestaat echter niet.

De theoloog en docent aan de Academie voor de Journalistiek in Tilburg, Huub Evers, ontwikkelde wel zo'n beroepscode. Hij promoveerde onlangs aan de Vrije Universiteit op het proefschrift *Journalistiek en ethiek*. Daarin onderzoekt hij de uitspraken van de Raad voor de Journalistiek tot en met 1985 (220 in totaal) en tracht hij daaruit een beroepscode af te leiden. Op de persconferentie die naar aanleiding van de

'Soms kunnen vijf mensen genuanceerder over een zaak oordelen dan één rechter, ook al heet hij Asscher.'

promotie werd georganiseerd, bleek echter dat de meeste journalisten niet staan te springen om een dergelijke beroepscode. Daarvan bleek Evers zich ook wel bewust, want in zijn proefschrift had hij de mogelijke bezwaren tegen zo'n code al op een rijtje gezet.

De noodzaak van zo'n code zou blijken uit het feit dat geen eenduidigheid bestaat over de toepassing van bepaalde, in de journalistiek gangbare regels. Bovendien zouden lezers en kijkers dan ook beter weten waar zij aan toe zijn. In zijn proefschrift behandelt Evers enkele van die regels waarover nogal eens onduidelijkheid bestaat. Zo is het in principe regel dat het particuliere leven van een privépersoon niet zonder diens toestemming in het openbaar gebracht mag worden. Daar is echter een aantal uitzonderingen op. Soms moet het recht op privacy wijken voor het algemeen belang. Dat was het geval toen *Het Vrije Volk* in 1967 een artikel publiceerde over de financiële praktijken

van de communistische uitgeverij en boekhandel Pegasus in Amsterdam. De betreffende journalist had ontdekt dat CPN-voorzitter *Paul de Groot*, tegen de regels van de partij in, geld had ontvangen als honorarium voor het schrijven van een boek. Als 'bewijs' was een fotokopie afgedrukt van een kwitantie. De Raad voor de Journalistiek vond deze handelwijze geoorloofd omdat de berichtgeving het algemeen belang diende.

De Raad voor de Journalistiek bestaat voor de helft uit journalisten en voor de andere helft uit niet-journalisten, die echter wel allemaal een beroep uitoefenen of hebben uitgeoefend, dat daarmee raakvlakken heeft. Eén van de 'oudste' leden van die raad is *drs. Herman van Run*, in het verleden hoofdredacteur van het dagblad *De Tijd*, en nu her en der werkzaam in het journalistieke vlak. Van Run wil niet weten hoe lang hij al in de Raad zit: "Dan zou ik tegelijkertijd moeten weten wanneer ik eruit moet. En dat wil ik niet, want ik vind het veel te leuk werk." Na enig

gereken blijkt hij al vanaf het begin van de jaren zeventig in de Raad zitting te hebben.

Iemand die zich beledigd of geschaad voelt omdat een krant of een ander medium iets verkeerd heeft gedaan, kan een klacht indienen bij de Raad voor de Journalistiek. Die klacht kan betrekking hebben op zowel een onjuiste mededeling als op bijvoorbeeld het publiceren van de foto van een vermoorde dochter. Het klagen bestaat simpelweg uit het sturen van een brief naar de Raad met daarin de precieze omschrijving van de klacht. De voorzitter en secretaris bekijken dan of de klacht ontvankelijk is. Degene tegen wie de klacht zich richt, krijgt vervolgens bericht en kan zich verweren. Meestal worden de partijen dan ook nog gehoord. "Die zitting verloopt als volgt", vertelt Van Run. "Aan de ene kant van de tafel zit de Raad, en aan de andere kant de klager en de betrokkene. Onder de vorige voorzitters was het de gewoonte dat men een zekere vriendelijke distantie be-